

Різноманіття жуків-златок (Coleoptera, Buprestidae) міста Львова

Яницький Т. П.

Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів, Україна

Дослідження фауни златок м. Львова та його околиць розпочались з другої половини XIX століття. Працею, що підсумовує перший етап вивчення твердокрилих Львова та околиць, можна вважати фауністичний список М. Ломницького (Łomnicki, 1903), у який увійшло 24 види златок, з яких 8 було вказано вперше.

Надалі згадки про жуків-златок в публікаціях трапляються лише епізодично (Лазорко, 1938) аж до праць І. К. Загайкевича. Так, дослідником серед важливих шкідників деревних порід, що трапляються у Львові та околицях, вказано 7 видів златок (Загайкевич, 1957, 1958). У своїй фауністичній роботі стосовно вузькотілих златок України І. К. Загайкевич (1962) вказав для Львова і околиць 13 видів з роду *Agrilus* Curtis, 1825, з яких 5 наведено вперше для регіону. У колекціях Державного природознавчого музею (Львів) дослідником виявлено 27 видів златок зі Львова та околиць (Загайкевич, 1978).

Таким чином, протягом усіх років досліджень на території м. Львова та його околиць виявлено 41 вид златок, з яких 3 види (*Anthaxia sepulchralis* (F.), *Agrilus cinctus* (Ol.), *Agrilus convexifrons* Kies.) вказано помилково.

За матеріалами наших зборів, а також внаслідок опрацювання фондів Державного природознавчого музею НАН України, Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, ряду приватних колекцій, на території Львова та в його околицях виявлено 33 види златок з 10 родів. Порівняно з попередніми дослідженнями, видовий склад зазнав змін – 7 видів зникли з фауни міста і 2 види були виявлені лише в останні роки. Внаслідок зоогеографічного аналізу встановлено, що формування міської фауни златок відбувається за рахунок видів європейської ареалогічної групи. У той час основу фауни природно-географічних регіонів Розточчя та Малого Полісся (до яких належить територія Львова та околиць) формують види європейсько-сибірської ареалогічної групи.

Важливим фактором, що регулює видовий склад златок, є наявність кормової бази для личинок. Виявлено, що кормові преференції личинок в межах міських біотопів розподілені наступним чином – 6 видів потенційно здатні розвиватись на сосні, 6 – на вербі, 6 – на дубі, 5 – на рослинності чагарниково-трав'янистого ярусу (жарновець, дрік, віночник, ожина, шипшина, вовчі ягоди, герань), по 4 види – на плодкових рослинах агроценозів (яблуня, слива, вишня, виноград, смородина), а також на грабі, буці, ліщині.

Якщо порівнювати фауну златок Львова та околиць і природних екосистем Розточчя, то виявиться, що ряд видів не трапляються у міських біотопах. Це стосується, зокрема, *Dicerca alni* (Fischer, 1824) і *Anthaxia deaurata* (Gmelin, 1790) – видів, великих за розміром, личинки яких розвиваються в деревині старих вільх і в'язів, відповідно. Внаслідок скорочення кормової бази також, очевидно, зникли з міської фауни такі види, як *Poecilonota variolosa* (Paykull, 1799), *Chrysobothris affinis* (Fabricius, 1794), *Agrilus ater* (Linnaeus, 1767), *Eurythyrea quercus* (Herbst, 1784). Окремі види є, очевидно, досить чутливими до різноманітного роду забруднень і в міських біотопах не трапляються – це *Anthaxia godeti* Gory & Laporte, 1839, виявлений нами в природних ценозах Розточчя, і *Agrilus betuleti* Ratzeburg, 1837, який, очевидно, зник з фауни Львова.

Водночас, в міській бупрестідофауні виявлено ряд видів, що не трапляються в природних екосистемах регіону (*Anthaxia fulgurans* (Schrank, 1789), *Agrilus derasofasciatus* Lacordaire, 1835, *Agrilus ribesi* Schaefer, 1946). Це види, личинки яких розвиваються на рослинності агроценозів, де іноді умови сприяють навіть їхньому масовому розмноженню.